

Kim Eklin

NESTALI

Prevela
Vesna Džuverović

 Laguna

Naslov originala:

Kim Echlin

THE DISAPPEARED

Copyright © Kim Echlin 2009

Translation copyright © 2009 za srpsko izdanje, LAGUNA

Posvećeno ženi sa pijace

Prenesi drugima!

VAN NAT

MONTREAL

Prvo poglavlje

Mau beše čovečuljak sa ožiljkom na levom obrazu. Odabrala sam ga na ruskoj pijaci iz buljuka vozača koji su svi imali izraz nade u očima. Mahom su terali bicikle ili tuk-tuk, rikše i motocikle, dok je samo nekolicina nudila usluge prevoza automobilom. Laktali su se pokušavajući da privuku pažnju na sebe i da me izmame iz gomile.

Iskrica u njegovim očima bila je veličine uboda igle na crnoj podlozi. Gledao me je i procenjivao. Odabrala sam ga zato što su se svi povukli kada je on istupio. Rekla sam mu da će možda morati da provede mnogo noći radeći za mene i objasnila mu da treba da obiđemo sve noćne klubove u Pnom Penu. Iskra u njegovim očima utopila se u mojima. Kad sam mu objasnila o čemu se radi, ona rupica veličine uboda igle malo se proširila dok je kroz nju nakratko prostrujalo sažaljenje, a zatim se opet smanjila. Onda je naveo cenu, koja je bila visoka, i dodao: „Ja mogu da vam pomognem, *bornng srei!*“

Kosti su se probile do površine. Prošlo je trideset godina od tog dana na pijaci u Pnom Penu. Još uvek čujem tvoj glas. Prvi put sam te srela u starom delu Montreala, u *Ler di tempsu*, gde sam

otišla da bih slušala kako Badi Gaj peva *I Can't Quit the Blues*. Imala sam šesnaest godina i bila je Noć veštica. Šarlota i njene prijateljice nisu nosile maske ni kostime, ali ja sam iskoristila tu priliku da se prerušim i prikrijem svoju mladost tako što sam na lice stavila svetlucavu masku sa crvenim očima, koja je na slepoočnicama imala žuto i ljubičasto perje. Pustila sam svoju dugu kovrdžavu kosu i obukla crnu rebrastu jaknu, najšire farmerke koje sam pronašla u svojoj garderobi i obula kožne čizme. Čim smo prošle pored vratara, skinula sam masku i ugledala te. Posmatrao si me. Sele smo za okrugli sto koji se nalazio neda-leko od bine. Prostorija je bila zadimljena. Tokom prve tačke, zavijala sam cigarete i dodavala ih devojkama za stolom slušajući Badija Gaja kako peva bluz, podignutih obrva i zatvorenih očiju. Kad je otpevao *Stone Crazy* i *No Lie*, još čvršće je zažmurio i prešao na neku muziku bližu srcu, o devojci koju je voleo i o tome kako je molio za ljubav. Ja sam svaki čas bacala pogled prema tebi da vidim posmatraš li me i dalje.

Nisam izbegavala tvoje mutne, tamne oči. Kada je izvođenje na trenutak prekinuto, ti si ustao, podigao stolicu i, noseći je iznad glave, probio se do mene kroz gužvu. Bio si tanak i žilav, u beloj majici i izbledelim pantalonama, sa crnom kosom vezanom na potiljku. Kožna jakna ti je bila izgužvana, a patike iznošene. Izmakao si se da bi propustio kelnericu koja je nosila poslužavnik i pitao devojke za mojim stolom možeš li da nam se pridružiš. Ja sam primakla stolicu.

Devojke su se zgledale i jedna od njih klimnu glavom. Smeštio si stolicu kraj moje, ali tako da je naslon bio okrenut suprotno od stola. Šarlota te je upitala sviraš li u *No egzitu*, jer te je viđala u klubu.

„Kako se zoveš?“

„Sirej.“

Natočili su ti pivo i započeo si razgovor s nama. Pitale su te šta studiraš, a kad si se posle toga okrenuo prema meni, morala sam priznati da sam još uvek u srednjoj školi.

Šarlota je napomenula da mi daje časove latinskog i da se zovem En Grivs. Ti si me pitao da li je latinski težak jezik. Vide-la sam da si se dopao devojci preko puta, koja je naglasila da studira latinski, na šta si ti dodao da držiš vežbe iz matematike na univerzitetu. Rekao si devojkama da si ih i ranije viđao, ali ne i mene.

Šarlota pomenu da i njen otac predaje na univerzitetu i da ne bi volela da on sazna kako svraća u klub.

Nasmejao si se i kad si joj odgovorio „kul“, videla sam da ti nedostaje ćošak na sekutiću. Zapazila sam da imaš akcenat koji je bio mešavina kvebečkog i engleskog, s primesama nečeg trećeg što nisam prepoznala.

Svetlo je prigušeno. Nagnuo si se prema meni i prošaputao da bi želeo da mi dotakneš kosu.

Nisam rekla ni „ne“ ni „da“, i onda sam osetila topli pritisak tvojih prstiju na kosi. Zatim si se nalaktio na naslon stolice.

Govorio si pokazujući istovremeno interesovanje i nedostatak pažnje, što sam već ranije primetila kod muškaraca. Tvoje uzbuđene oči šarale su od bine do stola za kojim si prethodno sedeo, pa do mene. Hteo si da znaš ko te prati pogledom. Hteo si da gledaš Badija Gaja. Hteo si da gledaš mene.

Nekoliko godina kasnije rekao si kako ti je pažnju privuklo to što zavijam cigarete jednom rukom i ne obraćam pažnju na ono što su devojke za stolom pričale. Rekao si da sam delovala sasvim slobodno i da se sećaš odsjaja u mojoj kosi.

To je bilo ono doba kada su se mladi iz raznih delova sveta vozili autobusima marke folksvagen po avganistanskim planinama i pevali u indijskim ašramima. Ali ti nisi bio ni hipik, ni mirotvorac, ni svetski putnik s ruksakom na leđima. Mladići iz bivših kolonija, kao što si bio ti u to doba, studirali su u inostranstvu.

Bio si šest godina van kuće, naučio si da govoriš tri jezika kao da su ti maternji, upoznao se sa običajima i osobenostima Zapada i u njima se odlično snalazio. Tvoje obrazovanje odnosilo se na matematiku i rok muziku. Znao si jednačine i funkcije, a tvoji prijatelji muzičari pevali su protiv rata i vodili ljubav u ime mira. U to vreme mladi su verovali da je moguće stvoriti svet bez granica, da je moguće da svet postane kao muzika. Posmatrano iz današnje perspektive, sve je to bilo naivno. Ti si bio pet godina stariji i govorio si neki jezik koji nikada ranije nisam čula. Onda, tu je bio onaj životinjski element, miris tvoje kožne jakne, glas Badija Gaja i tvoj dah na mom uhu.

Nekoliko godina kasnije pitao si me sećam li se tih dana, šoka koji smo izazivali i ignorisali – Azijati s belkinjama, belci sa crnkinjama, mladi frankofonskog porekla sa onima anglosaksonskog – dok smo se svi pretvarali da ništa nije zabranjeno. „Nikada pre tebe nisam prišao beloj devojci, sve do te večeri u *Ler di tempsu*“, rekao si.

Badi Gaj je izašao na binu da izvede poslednju tačku te noći. Pojavio se u zelenoj jakni, koju je svukao tokom svirke. Udarao je po žicama i prebiraio ih levom rukom, dok mu je desna bila slobodna, pa je njom povukao levi rukav jakne naniže i skinuo je. Jakna je pala na pod uz naše glasno odobravanje, što mu je izmamilo osmeh. Majka mu je umrla te godine i tada je najavio da će u njenu čast svirati na polka gitari, ali je još nije imao. Pokušavao je da reprodukuje tonove koje je čuo na nekom drugom mestu i u neko drugo vreme, kombinujući zvuk roga i violine, imitirajući zvuke Nju Orleansa, malo odavde, malo odande, odajući počast Madiju, Bibiju i Džunioru. Posle toga Badi je prešao na sopstvene pesme. Pevao je bluz na temu „Bože, smiluj nam se“ u *One Room Country Shack*, izražavao ljubavni nemir u *Just Playing My Axe*, onda nam poklonio onaj svoj široki šarmantni osmeh u *Mary had a Little Lamb*, tražio od anđela

da mu baci novčić, pominjao čudna osećanja i slomljena srca, a zatim odmahujući glavom pevao o ženama koje nije mogao da zadovolji, mada smo mi znali da je on zadovoljio svakoga: ja sam samo želela da se svetla nikada ponovo ne upale. Ti si mi prebacio mišićavu ruku preko ramena, privukao me bliže sebi i toplim i mekim glasom upitao možeš li da me ispratiš kući. Nekoliko parova plesalo je sa strane kad si me uzeo za ruku i poveo da i ja zaplešem. Mogao si samo da pokrećeš bokove dok si igrao, ali si izvodio i jedan pokret rukama koji nije bio ni u stilu rokenrola ni bluza – jedan mali graciozni pokret u zglobovima, pokret šakama unazad na kraju svake ritmične celine.

Šarlota i druge devojke za mojim stolom sada su oblačile kapute i nameštale torbe na leđa, izvlačeći ispod toplih okovratnika dugu kosu koja im se uvukla pod džempere i sada lepršala kao košulje na žici za sušenje veša. „Vidimo se!“, doviknula sam im.

Pošli smo popločanim ulicama u pravcu severa, udišući prohladan jesenji vazduh. „Hoćeš da vidiš moju grupu?“, pitao si me.

„Možda“, rekla sam. „Odakle si?“

„Iz Kambodže.“

Nekoliko veselih prolaznika koji su proslavljali Noć veštica prođe pored nas smejući se i dovikujući nešto kanadsko-francuskim dijalektom, žurili su kroz mrak ogrnuti crnim plaštovima, sa maskama đavola i krilima anđela.

„Kambodža!“

Na trenutak sam spustila masku koja mi je pokrivala oči. Dotakao si perje moje maske i rekao mi:

„En Grivs, ja volim da budem ovde. Ovde vlada nezamisliva sloboda.“

Od te naše prve šetnje, znala sam.

Ispred stana mog oca u Aveniji Park, okrenula sam se prema tebi i povukla te ispod gvođenog stepeništa. Spustio si usne na

moje i sećam se kako su ti oči izgledale kroz otvore na mojoj maski i sećam se dodira tvoje ruke na mojoj kosi. Privukao si me bliže sebi i osetila sam prvi dodir tvojih prstiju na koži. Kroz stepenišne gvozdene stubiće, ugledala sam dečaka iz komšiluka, s korpom koja se nosi za Noć veštica, kako nas posmatra iz senke, stojeći nedaleko od nas i ližući lilihip. Kad su nam se oči srele, upitala sam ga: „Žane Mišele, zašto nisi u krevetu?“ Onda sam pogledala tebe i uzviknula: „*O malheureux mortels! O terre déplorable!*“ *

Ti si se zakikotao i pustio me: „Hoću da nas vidi ceo svet!“, rekao si i podigao ruku kao da hoćeš da ukradeš lilihip od dečaka na stepeništu. Onda smo mu se približili i ti si izvukao parče kanapa iz džepa i pokazao mu neki trik. Tako smo u mraku stajali nas troje – prognanik, dečaćić i devojka koja samo što nije postala žena. Još uvek te čujem kako ponavljaš refren Badijeve pesme o pronađenoj pravoj ljubavi i sećam se kako smo te noći sedeli i gledali kako oblaci presecaju mesečinu.

* Franc.: „O, nesrećni smrtnici! O, jadna zemljo!“ (Prim.prev.)

Drugo poglavlje

Tata je bio visok čovek, grubog izgleda, s gustom kosom i stidljivim osmehom koji je prikrivao njegovu pravu prirodu. Dok sam bila mala, imao je običaj da me vodi u protestantsku crkvu. Mislim da nije bio vernik, ali da je želeo da to bude. Lagano bi skliznuo u klupu u crkvi, spustio glavu naslonivši je na desnu ruku, čiji bi palac sastavio sa srednjim prstom i tako skupljene stavio ih na onu tačku gde se sastaju završetak nosa i čelo. Gledajući ga u toj molitvenoj pozi, videla sam čoveka bez maske, ranjivog čoveka u pokušaju da se sjedini sa svojim Bogom. Na zidu dečje sobe u prizemlju naše kuće nalazila se slika izrezana iz nekog časopisa, na kojoj je bio prikazan Hrist. Oči su mu bile blage, ruke je obavio oko dvoje dece pored sebe, dok su se ispred njih videle dve ovce i magarac. Hristova leđa bila su malo povijena, a osmeh stidljiv, skoro isto kao tatin.

Jednom sam pred ocem zaplakala žaleći se što nemam majku. On je rekao da ima stvari koje ne možemo da promenimo. „U životu sam naučio sledeće“, savetovao me je. „Treba ustati ujutru i uporno pokušavati. Tako ćeš naći svoj put.“

Slušala sam ga šta govori, ali i dalje sam želela malo nežnosti. Htela sam da mi kaže: „Ja ću ti pomoći.“ Ali nije to rekao. Rekao je ovo: „Misli o sebi kao o jedinstvenoj osobi, jedinstvenoj